

Lipnica

MORAVSKE TOPLICE

OBČASNI INFORMATIVNI LIST

Spoštovane občanke in občani!

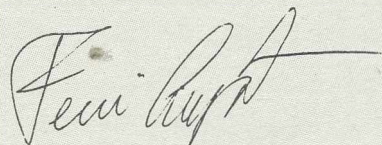
Vabim Vas na slovesnost ob otvoritvi prostorov urada občine, novega poštnega urada in turistične informativne pisarne

***v petek, 9. februarja 1996, s pričetkom ob 12. uri
pred novo zgradbo v Moravskih Toplicah.***

Gost prireditve bo predsednik Republike Milan Kučan, slavnosti govornik pa minister za lokalno samoupravo Boštjan Kovačič. Nastopile bodo številne domače kulturne skupine (tudi skupina OŠ Fokovci, ki pomotoma ni zapisana na uradnem vabilu) in pihalni orkester Pošte Slovenije.

Dan prej, v četrtek, 8. februarja 1996, ob 18. uri Vas vabim na slovesnost ob slovenskem kulturnem prazniku z govorom prof. Jožeta Vugrinca, nastopom bogojinskega ženskega noneta, otvoritvijo razstave slik Nikolaja Beera ter predstavitev monografije o občini Moravske Toplice.

Vaš župan

UVODNIK

Začetek drugega leta delovanja naše občine zaznamujeta dva nad vse pomembna dogodka: odprtje novih občinskih prostorov v Moravskih Toplicah in prva občinska slovesnost ob slovenskem kulturnem prazniku.

Obetaven začetek in napoved kvalitetnejšega delovanja tudi na drugih področjih!

V *Lipnici* tokrat ob napovedi teh dveh dogodkov v osrednjih člankih govorimo še o Košičevih tednih kulture v krajevni skupnosti Bogojina, mladi govorijo o kugi 90-ih let – drogi, župan pa razgrinja svoj pogled na pomen, vlogo in možnosti delovanja lokalne samouprave.

Urad Občine Moravske Toplice
Kranjčeva 3
69226 Moravske Toplice

več na 3. strani

VSEBINA DELOVANJA NOVIH OBČIN

Uvedba novih občin v R Sloveniji pomeni uresničevanje teritorialne, funkcionalne in organizacijske reorganizacije našega prostora

TERITORIALNA KOMPONENTA

S teritorialnim vidikom novih občin se v tem sestavku ne želim posebej ukvarjati, saj je bilo veliko tega že napisanega v različnih časopisih in drugih medijih. Ta stvar tudi neposredno ne zadeva naših možnosti, saj so tovrstne odločitve v domeni poslancev oz. državnega zbora.

Moje osebno mnenje je sicer, da bi morali – če bi želeli spreminjati sprejete meje sedanjih občin – to storiti takoj po sprejemu zakona o ustanovitvi občin, saj je bila večina pripomb posredovana zakonodajalcu v zelo kratkem času po sprejemu zakona. To trditev želim podkrepiti z naslednjimi dejstvi: razvojni plani so pripravljene za območje celotnih novih občin in so v marsikaterem delu v medsebojni soodvisnosti (gledano teritorialno). Delitvena bilanca stare občine še ni sprejeta in ponovna sprememba teritorija pomeni nove delitvene probleme in še večjo težavo pri njenem dokončnem usklajevanju, nastal bi problem nadomestnih volitev v občinski svet in s tem povezani stroški itd... Ker nekatere poslance kaj malo briga delo in funkcioniranje novih občin, se še vedno ali pa pred novimi volitvami v državni zbor že spet ukvarjajo s problemi občinskih mej; upam le, da takšnih, ki si na ta način želijo pridobiti naklonjenost, ni večina v državnem zboru, sicer bomo ugotovili, da smo spet na začetku.

Sicer pa velikih problemov s tem v naši občini glede na prehojeno pot v tem letu našega skupnega delovanja ni čutiti med občani. Pri tem pa je način delitve sredstev na osnovi enakopravnega razvoja vseh področij edini garant za to, da bomo pozabili na teritorialnost in se usmerili predvsem v vsebinsko obravnavanje novih lokalnih skupnosti.

FUNKCIONALNA KOMPONENTA

To je v bistvu vsebina dela nove občine, ki je sicer zapisana v Zakonu o lokalni samoupravi kot temeljnem aktu lokalnih skupnosti, vendar zelo pavšalno in nedoločno, zato jo je potrebno predvsem s stališča njene uporabnosti za naše občane podrobneje predstaviti. Pri tem mi je v veliko pomoč poznavanje problematike iz delovanja na bivši občini in izkušnje, pridobljene na tem področju v času delovanja nove občine.

Gre v bistvu za tri sklope pristojnosti, ki izhajajo iz določil zakona, in četrty sklop, ki je plod mojega lastnega razmišljanja in realnih potreb. Tako v okvir IZVIRNIH PRISTOJNOSTI lahko uvrstim tiste zadeve, ki se tičejo samo prebivalcev te občine in jih država v skladu z Ustavo prenaša na občine.

To pa so:

a) Zaščita pred požari, naravnimi in drugimi nesrečami

To so predvsem naloge iz Zakona o gasilstvu, ki zajemajo gasilstvo kot obvezno lokalno javno službo; občina sprejema programe varstva pred požari, razvojno strategijo gasilskih organizacij, imenuje poveljnika in poveljstvo gasilskih enot in sprejema druge posebne ukrepe; zagotavlja sredstva za delo gasilskih organizacij in nadzira uresničevanje programov in delo gasilskih organizacij; skrbi za izvajanje programov in imenuje poveljnika civilne zaščite in odbore za razpolaganje

s sredstvi požarnega sklada in predlaga razporeditev občanov v enote CZ itd. (V ta namen mora v skladu z zakonom imeti v okviru uprave občine lastno strokovno službo.)

b) Varstvo okolja

Občina na tem področju ureja predvsem zadeve lokalnega omena, kot so: razpolaganje z naravnimi dobrinami, ki so v pristojnosti občine, in sodelovanje pri razpolaganju z dobrinami, ki niso v pristojnosti občine, so pa za občane in okolje zelo pomembne (voda, zrak, rudnine-gramoz, lov, ribolov, komunalni odpadki, vodni viri in druge okoljevarstvene zadeve); nadalje, sanacija obstoječega stanja v okolju, ki je za nas prav posebnega pomena, in ukrepi za zaščito okolja ter njihovo izvajanje z organizacijo lastnih nadzornih služb (občinski komunalni inšpektorji) ter zagotavljanje podrobnejšega ali posebnega pregleda možnosti izrabe okolja in njegove zaščite (na tem področju je v naši občini največ investicij in tudi največja potreba po strokovnem nadzoru pri njihovi izvedbi).

c) Komunalna dejavnost

V tem okviru je ena najpomembnejših nalog priprava in organizacija javnih služb in javnega zavoda oz. podjetja za potrebe urejanja in vzdrževanja javnih površin – predvsem čiščenje in vzdrževanje občinskih in v prihodnje verjetno tudi krajevnih cest in poti, vzdrževanje zelenic, nasadov, parkov, turističnih poti, kolesarskih in peš poti, sprehajalnih stez, pločnikov, parkirišč, nadalje organizacija tržnice in njeno vzdrževanje ter druga javna dela, povezana z razvojnimi težnjami naše občine; vzdrževanje občinskega premoženja in nadzor nad njegovo uporabo itd... (v ta namen bo javna dela potrebno organizirati predvsem v prehodnem obdobju).

d) Zdravstvo

V pristojnost občine sodi zagotavljanje javne zdravstvene službe na ravni osnovnega zdravstva – splošne ambulante in lekarniška dejavnost. Ta pristojnost je zlasti pomembna s stališča ustanoviteljstva in pravic ter obveznosti iz tega naslova. (Čeprav konkretnih nalog občina ne izvaja, pa je njena funkcija predvsem pri zagotavljanju preskrbe svojega prebivalstva zelo pomembna.)

e) Socialno varstvo

V občinsko pristojnost sodi zagotavljanje javne službe za pomoč družini, predvsem pa ostarelim in osamljenim na domu. Ta problematika je v naši občini močno prisotna, tako da bo potrebno tudi na tem področju uvesti možnosti javnih del (vsaj začasno). Prav tako je nujno aktivno sodelovanje občinskih služb s Centrom za socialno varstvo pri uvrščanju posameznikov v krog socialno ogroženih, predvsem pa tistih, ki jim je potrebna dodatna pomoč (enkratna izplačila).

f) Kultura

Občina sprejema na tem področju svoj program, lahko ustanavlja javne sklade za financiranje kulturnih programov, javne zavode, določa, katere zadeve sodijo v infrastrukturo na področju kulture (to pomeni tudi osnovo za pridobitev državnih sredstev). Pomembno delo bo morala občina opraviti

pri ohranjanju naravne dediščine in kulturnih spomenikov. Občina bo morala kulturne dejavnosti in ustanove ločiti na lokalne in tiste s širšim pomenom... Pomemben pa je tudi koordinacijski in organizacijski ter finančni vidik občine pri delovanju društev na tem področju.

Kot občina, ki je v statut zapisala, da je njena vsebina dela močno povezana s kulturo, bo potrebno v tej smeri tudi v okviru občinskih služb in izven (predvsem strokovni sodelavci, umetniki...) v prihodnje nameniti več časa.

g) Vzgoja in izobraževanje

Določanje izobraževalnih programov sicer sodi v pristojnost države, prav tako tudi financiranje kadrov na tem področju, vendar so ostale ustanoviteljske pravice v občinski pristojnosti, s tem pa tudi obveznosti, ki izhajajo iz tega. Te zadeve predvsem zagotavljanje materialnih standardov za delo šol in vrtcev, kamor spada tudi izgradnja in opremljanje prostorov za te zavode oz. ustanove. Ker sta tu funkcija države in občine močno prepleteni, je za to področje posebno pomembno dobro poznavanje problematike in lastna iniciativa. Tudi tu je dana možnost ustanovitve lastnega sklada za štipendiranje, kar je lahko ena od pomembnih funkcij naše občine v prihodnje, saj smo po številu kadrov z višjo in visoko šolo veliko pod povprečjem Slovenije. Naložba v znanje pa mora postati tudi pri nas dobra naložba.

h) Urejanje prostora in urbanizem

To je sicer eno najbolj spornih področij, saj pristojnosti med občino in državo še niso razmejene. V tem trenutku je sicer jasno, da je za prostorsko planiranje in urbanistično načrtovanje pristojna občina (sprejemanje zazidalnih načrtov, prostorskih pogojev gradnje), ni pa rešena pristojnost izdajanja dovoljenj (lokacijska in gradbena dovoljenja izdaja država – upravna enota).

Ker se bo ločnica sposobnih in manj sposobnih občin (tistih na podeželju, ker mestne občine oz. občine na sedežu upravnih enot sodijo v drugo kategorijo) pokazala najprej na področju urejanja prostora, je nujno, da se v tem smislu

Spoštovani občani!

V času od 15. 2. do 15. 3. 1996 bodo razgrnjeni novi zazidalni načrti naselij v naši občini. Javne razprave bomo izvedli po vaseh oz. krajevnih skupnostih. Udeležite se jih in sodelujte s svojim mnenjem!

pripravimo strokovno za prevzem nalog, ko jih bo v skladu z Ustavo država dolžna ponuditi občanom. Občine, ki tega ne bodo sposobne prevzeti (predvsem zaradi organizacije občinskih uprav), bodo pristale v skupini občin razreda dosedanjih KS...

Sicer pa so naloge s sprejemom prostorskega plana na tem področju v naši občini tako pereče, da se bomo že sedaj morali ustrezno organizirati.

i) Kmetijstvo in gozdarstvo

V sferi kmetijstva občina pravzaprav nima nobenih pristojnosti, saj se je kmetijsko ministrstvo odločilo, da se celotna strategija in izraba zemljišč mora urejati na ravni države-upravnih enot. Kljub temu pa je za nas to eno od najpomembnejših področij in mu želimo tudi v okviru občinskih služb nameniti vso pozornost. Kot strateška panoga, s katero se ukvarja še vedno večina gospodinjstev, čeprav od nje živi precej manj ljudi, je naše kmetijstvo potrebno dodatnih stimulacij iz občinskega proračuna. Poleg tega pa nam Ustava daje možnosti pri opredeljevanju zadev v zvezi s kmetijskimi zemljišči, predvsem kar zadeva melioracije, komasacije, dedovanje, klasifikacijo, gospodarnost izrabe zemljišč itd...

Največ pa je potrebno storiti pri nujenju pomoči in iskanju programov za kvalitetnejšo pridelavo hrane v smislu možnosti koriščenja ugodnih kreditov, subvencij, nepovratnih sredstev in drugih oblik vzpodbujanja našega kmetijstva. Tu so tudi programi, povezani s sredstvi iz CRPOV, demografska sredstva...

V skladu z Zakonom o gozdovih sodi v občinsko pristojnost tudi vzdrževanje gozdnih cest.

KAJ BO V NOVI OBČINSKI ZGRADBI

Sedež občine Moravske Toplice se je s 1. februarjem preselil v novo stavbo v Moravskih Toplicah na Kranjčevi 3. Investitorju in izvajalcem del je uspelo v kratkem času dokončati objekt, s čimer je dejansko omogočeno občanom naše občine, da zadeve, ki so povezane z občinsko upravo, urejajo na enem mestu. Vsebina dela uprave je predvsem strokovne in svetovalne narave, zato zaenkrat na občini ni možno urejati zadev, ki zadevajo matične evidence in osebna stanja (to ostaja na krajevnih uradih) ter pridobivanje različnih dovoljenj, kot so lokacijsko, gradbeno, prijava obrti itd. (to ostaja zaenkrat na upravnih enot v Murski Soboti).

Ker sem o funkcionalnem vidiku, to je o vsebinskih vprašanjih nove občine in občinske uprave že sprego-

voril, bi vam v tem delu želel predstaviti predvsem novo zgradbo. Celotna zgradba je grajena fazno, zato v tem trenutku predajamo namenu I. fazo, prostore, ki so dokončani in bodo uradno predani namenu 9. 2. 1996.

Stavba oz. dokončani del zajema:

- upravni del s šestimi pisarnami, v katerih bodo vložišče, sprejemna pisarna, urad župana s tajništvom, pisarne za potrebe računovodstva, strokovnega sekretarja občinskega sveta kot vodje splošnega oddelka in pisarna strokovnih sodelavcev za področja gospodarstva, kmetijstva, varstva okolja in zaščite ter reševanja,
- turistična pisarna, v katero želimo vključiti informacijski sistem na področju turizma (turistične kapacitete, izleti, svetovanje, priprava prireditvev), loterijo Slovenije, prodaja taksnih vrednotnic in drugo,
- urad Pošte Slovenije z novo izpostavo (številka 69 226), kjer so va-

sem Moravske Toplice, Tešanovci, Mlajtinci in Lukačevci zagotovljene vse poštno storitve,

- zdravstvena ambulanta, ki v tem trenutku še ni zasedena,
- preostali prostori nad poštnim uradom so namenjeni za turistične potrebe (apartmaji).

S to zgradbo, ki je velikega pomena za celo občino, predvsem pa za kraj Moravske Toplice, smo v bistvu postavili temelje za delo lokalne samouprave, s čimer želimo pokazati, da mora projekt novih občin biti zastavljen predvsem kot pomoč občanom za hitrejši ter lažji dostop do različnih ugodnosti, ki jih tudi prek občinskih organov zagotavlja država. Kljub temu pa bo uspeh občine v prvi fazi odvisen predvsem od nas, to se pravi občanov oz. naše želje po lastnem in skupnem razvoju.

Franc Cipot
župan

j) Gospodarstvo

Pospeševanje razvoja obrti in podjetništva je ena od ključnih funkcij občine na tem področju. Sem pa sodi tudi reševanje stanovanjske problematike in predvsem za nas zelo pomembno področje TURIZMA, ki je prioriteta panoga in bi morala v prihodnje postati osnovna preokupacija vseh, ki si želijo hitrejši razvoj in možnosti zaposlitev naših ljudi.

Ker se v to dejavnost najtesneje vključujejo kmetijstvo, obrt, podjetništvo, kultura, izobraževanje idr., bomo tudi z odprtjem turistične pisarne začeli načrtno širiti krog turistično zanimivih območij v naši občini in s tem počasi uresničevati zamisel o turistični občini.

k) Šport in rekreacija, javno obveščanje

V skladu z Zakonom o lokalni samoupravi ima občina na področju športa pomembne naloge, saj je dejansko nosilka financiranja dejavnosti. V tem smislu je tudi dolžna sprejeti strategijo razvojnih možnosti na tem področju in jo uskladiti z željami in s potrebami. Za to področje posebej velja, da bo potrebno vložiti veliko znanja in dobre volje v iskanje pravih oblik ter načina delovanja društev in posameznikov, kakor tudi v smeri večje množičnosti udejstvovanja naših ljudi v športu.

Javno obveščanje je zaživelo, vendar pa zahteva priprava takšnih informacij več profesionalnosti, zaradi tega bomo v

prihodnje tudi temu segmentu v okviru občine morali nameniti več pozornosti in pridobiti ljudi, ki bodo urejali glasilo in kabelsko televizijo.

l) Ostale izvirne pristojnosti

Na prvem mestu so investicije (priprava in vodenje) v gospodarski infrastrukturi-cesta, vodovodi, kanalizacija...

Zelo pomembna in najobsežnejša pa je naloga, povezana z javnimi financami (priprava in izvrševanje proračuna), knjigovodstvo za proračun in krajevne skupnosti, v prihodnje verjetno tudi za druge uporabnike proračuna, predvsem zavode.

Tu so še:

- kadrovske in premoženjsko-pravne zadeve občine in krajevnih skupnosti,
- strokovne in tehnične naloge za občinske organe in organe krajevnih skupnosti,
- upravljanje z občinskim premoženjem,
- priprava odlokov, sklepov in drugih aktov iz občinske pristojnosti,
- medobčinsko, regijsko in obmejno sodelovanje,
- sodelovanje v projektih širših razsežnosti,
- nadzor nad izvajanjem predpisov o upravnem postopku itd...

V naslednji številki pa nekaj več o organizaciji občinske uprave in možnostih občine pri pridobivanju sredstev iz državne blagajne.

Feri Cipot, župan

KOŠIČEVI TEDNI KULTURE V KS BOGOJINA

V Bogojini in okoliških vaseh smo se na pomlad leta 1989 ljudje dobre volje odločili, da bomo začeli obhajati svoj krajevni praznik, praznik KS Bogojina. Že ko smo se začeli pogovarjati o take vrste proslavljanju naših uspehov, smo sklenili, da jih bomo praznovali drugače, kot je to delala večina drugih krajevnih skupnosti. Bili smo namreč proti dolgovoznim govorcem s samohvalami in veseljačenjem po njih, zato smo se odločili, da bodo naši krajevni prazniki potekali več dni in v znamenju kulture v najširšem pomenu te besede, da bodo nosili ime znamenitega Prekmurca – prvega našege posvetnega pisca, po poklicu pa katoliškega duhovnika – Jožefa Košiča, rojenega 9. oktobra 1788 v Bogojini in umrlega 26. decembra 1867 na Gornjem Seniku v Porabju, in da bo motto vseh naših praznovanj njegova duhovita misel, ki še danes drži: »Čednim stoji svejt!«

To, da smo si praznovanje zastavili prirejati v znamenju kulturnih dogodkov, smo storili najprej zaradi samih sebe in nenehnega samoopominjanja, da naša sreča in naš napredek nista le v tvarnem, temveč (in predvsem) v duhovnem, torej v našem znanju, v naši lastni pameti, v kulturnem ravnanju, v varstvu narave in čistem okolju, itd., storili pa tudi zaradi pomembnih osebnosti, ki so se v naših krajih rodile, tudi delovale, ali pa kaj vrednega za nas ali za širšo skupnost postorile. Za pokojne med njimi smo s tem počastili njih spomin in delo, živečim pa smo se na ta način vsaj malo oddolžili za razdajanje in ustvarjalnost, z željo da bi za našo skupnost, za pokrajino in širšo domovino napravili še mnogo dobrega. Prvi Košičev teden – kot že omenjeno – je bil v znamenju **Jožefa Košiča**, drugi (1990) pok. bogojinskega župnika in buditelja našega ljudstva **Ivana Baše** (1875–1931), tretji (leta 1991) profesorja **Jožeta Maučeca** (1907–1972), četrti (1992) v znamenju škofa **dr. Jožefa Smeja** (1922) – zgodovinarja, pisatelja, pesnika, prevajalca in urednika, peti (leta 1993) je bil posvečen duhovnikoma

Jožetu Gutmanu (1912) in **Ivanu Camplinu** (1912), od katerih je drugi tudi plodovit publicist, pesnik in novodobni porabski Čedermac, lanski upok. univ. **prof. dr. Vilku Novaku** (1909) – pomembnemu slovenskemu etnologu in slavistu, ter letošnji skladatelju, organistu in zborovodji **Ignacijju Maučecu** (1914–1978).

Praznikov KS Bogojina oziroma Košičevih tednov kulture (v začetku smo jim rekli dnevi kulture, v zadnjih letih pa jih raje imenujemo tedne, to zategadelj, ker naše prireditve potekajo ves teden konec avgusta in v začetku septembra) smo potemtakem imeli doslej sedem. Pet od njih je bilo posvečenih ljudem, ki so bili rojeni v Bogojini (J. Košič, J. Maučec, I. Maučec, J. Gutman, I. Camplin in dr. Smej), dva pa rojenima Beltinčanoma, ki pa sta bila vsak po svoje povezana s to vasjo oziroma z bogojinsko župnijo. Ivan Baša je bil v njej namreč 23 let župnik, tu je umrl in tu, na bogojinski božji njivi, tudi počiva, ima pa največ zaslug za zgraditev Plečnikove prekrasne župnijske cerkve Gospodovega vnebohoda, drugi, namreč dr. Vilko Novak, Bašev nečak, pa je pri svojem stricu odraščal in je zato na naš kraj še danes čustveno močno navezan, tako da se ima – kot sam velikokrat izjavi – »bolj za Bogojančara kot za Beltinčara«.

Ob vsakokratnem Košičevem tednu sta dve naši akciji vedno stalni, že tradicionalni, to sta priprava razstave o življenju in delu človeka, v katerega znamenju teden poteka (vedno pa jo pripravi Pokrajinska in študijska knjižnica Murska Sobota), in izid brošure, ki pa iz leta v leto postaja obširnejša ter vsebinsko bogatejša, zato jo do neke mere lahko imenujemo že kar manjši zbornik (izšla ni le ob 1. KTK leta 1989, ob vseh naslednjih pa, kar pomeni, da smo jih doslej izdali šest). Stalne rubrike, stalni prispevki v njej so: uvodne misli predsednika sveta KS Bogojina, ki nas razen povzemanja naših uspehov navajajo k novim načrtom in ravnanjem za naše splošno dobro, program prireditev v tistem

KNJIŽNA PREDSTAVITEV OBČINE

Ob otvoritvi nove občinske zgradbe in slovenskem kulturnem prazniku je izšla knjižica *Bogati smo, ker se zavemo, kaj vse imamo (Podoba občine Moravske Toplice)*, ki na 32 straneh v bogatem 4-barvnem tisku predstavlja pokrajinsko, zgodovinsko, arheološko, etnografsko, splošno-kulturno in umetnozgodovinsko podobo prostora, ki danes pripada občini, govora pa je tudi o verski zgodovini območja (pisci besedil so **Janez Balazič, Branko Kermač, Nataša Konec, Franc Kuzmič in Jože Vugrinec**, likovno-tehnično jo je uredil **Franc Mesarič**).

Knjižica sporoča, da so bili ti kraji zgodaj poseljeni (arheološka najdišča na Bukovnici), da so se tod bodisi rodili ali so delovali pomembni ustvarjalci, da imamo imenitne spomenike, da znamo živeti strpno in ustvarjalno... Fotografije Jožeta Pojbiča nam del te bogate podobe tudi nazorno predstavljajo.

Ludvik Sočič

Plečnikova cerkev v Bogojini

tednu, sestavki o našem »izbrancu«, potem odlomki iz njegovih del, njegova bibliografija in čisto na koncu seznam vseh, ki so jim bili naši tedni kulture posvečeni. Med bibliografijo in seznamom pa so v brošuri objavljeni še najrazličnejši strokovni ali poljudnoznanstveni sestavki o zgodovini naših krajev, ljudski kulturi v njih, o naših kulturno-zgodovinskih spomenikih in o drugem, ne manjka pa v njej tudi proze in pesmi, torej leposlovnih utrinkov. Ob omenjenih dveh je še nekaj naših pridobitev postalo že skoraj tradicionalnih. Take so npr. naslednje: nastop cerkvenih pevskih zborov iz lendavske dekanije, nastop ljudskih pevcev in pevk iz domače krajevne skupnosti, predavanja oziroma okrogle mize in ocenjevanje vin (s pokušnjo), pridelanih na vinorodnem območju vse od Dobrovnika do Moravskih Toplic. Najpomembnejše posamične prireditve pa so v teh sedmih letih po mojem mnenju bile naslednje: postavitve in odkritje dveh spominskih plošč – Jožefu Košiču na stavbi kulturnega doma v Bogojini in Ivanu Baši na steni ob vhodu v župnijsko cerkev, kateri bo – naj mimogrede omenim – posvečen naslednji – 8. KTK, saj bo leto 1996 osrednje leto praznovanja njene 70-letnice (grajena je namreč bila med 1925 in 1927), Lončarska delavnica Filovci 1990 in Mala lončarska delavnica 1992, ob katerih so se porodile celo ideje o morebitnem nastanku lončarskega muzeja pri nas, romanje na Košičev grob v Porabje (1994), pohod osnovnošolske mladine po poteh kulturne dediščine pod naslovom Kje so tiste stezice (1994), okrogla miza o ekološkem turizmu (1991), nekaj odličnih celovečernih koncertov noneta Talita in mešanega pevskega zbora Bogojina ter nekaj dobrih gledaliških predstav domače skupine Upanje.

Po kvaliteti prireditev in bogastvu (vseh je bilo kar 15, v povprečju več kot dve v enem dnevu) pa je bil najprej prav letošnji Košičev teden. Začel se je s samostojnim koncertom Mešanega pevskega zbora Bogojina, ki ga je leta posvetil svojemu nekdanjemu zborovodji in skladatelju Ignaciju Maučecu (koncert je v celoti posnet na videokaseto, ki

jo je moč naročiti na sedežu občine Moravske Toplice – op. J.V.), končal pa z velikim slavljem – z biserno mašo našega rojaka in sedanjega gornjepetrovskega župnika Ivana Camplina, ki je hkrati pomenila sklep VII. KTK. Vmes pa so bile od sobote, 26. avgusta, do nedelje, 3. septembra, še druge prireditve in naše slovesnosti ob nekaterih – kot jim mi pravimo – materialnih pridobitvah. Le-te so bile v letošnjem letu v naši KS naslednje: nova telovadnica z nekaj drugimi prostori pri Osnovni šoli Bogojina, novozgrajena mrliška vežica na Ivancih, nova zbiralnica mleka v Bogojini ter asfaltirana cesta na Nameti v Filovcih. Razen tega smo letos obnovili in blagoslovili tudi križ na Osišču in kapelico na Bukovnici.

V teh sedmih letih, kar s Košičem praznujemo krajevni praznik, pa smo se po naših krajih veselili še naslednjih uspehov in pridobitev: nove kapele na Ivancih, nove mrliške veže na filovskem pokopališču, adaptacije prostorov KS, prenovljenih poštnih prostorov, veroučnih učilnic in asfaltiranih cest Bogojina-Bukovnica, Ivanci-cesta Gančani-Bogojina, Filovski križ-Trnaski breg, cesta Bogojina-Bukovnica, poti proti Fricu, proti Hauptmanu in Černelovim v Bogojini ter asfalt na Bukovnici (če naj omenim le te, ne pa tudi vseh manjših asfaltiranih potk med našimi prelepimi goricami – kakih pet jih je, ki pa so jih financirali večinoma lastniki vinogradov ob njih sami). Neuspeh in razočaranje v teh letih smo v KS doživeli le eno samo: državni zbor nam namreč ni dovolil živeti v občini Bogojina. Pa bi znali živeti, saj imamo sposobne in vesele ljudi, ki bi jo znali voditi. Ljudje, ki so vseh sedem let sodelovali pri Košičevih tednih kulture (a tudi sicer postorili največ dobrega v naših štirih vaseh), so: predsednik Sveta KS Bogojina dr. Franc Horvat, župnik župnije Bogojina mag. Stanislav Zver, ravnateljica OŠ Bogojina Anica Gregorec, vaški predsedniki Izidor Camplin, Alojz Berden, Jože Drvarič in Pavel Meričnjak ter podpisani.

Bogojina, december 1995

prof. Jože Vugrinec

DROGA – NEVARNO TVEGANJE

Tema, ki sva jo obdelala v tem prispevku, je pri nas (v Sloveniji) v zadnjem času izredno aktualna, tako med mladimi kot tudi med starši, zdravniki, skratka, med vsemi nami. Tisti, ki mislijo, da se jih problemi z drogami ne tičejo in si pred njimi zakrivajo oči, se izkažejo za največje žrtve le-teh. V prispevku sva poskušala kar se da obširno opisati vrste drog, zakaj pride do uživanja, predvsem med mladimi, in njihove svetle ter črne strani. Naslanjala sva se izključno na zdravniška raziskovanja ter pričevanja žrtev drog.

KAJ JE DROGA?

Droge so sredstva, ki zaradi svoje kemične sestave in učinkov na človeški organizem spreminjajo počutje, mišljenje in vedenje uživalec. Droge so različne, tako po sestavi, kot po načinu uživanja, učinkih, škodljivih in nevarnih posledicah ter po možnosti, da pri uživalcu povzročajo odvisnost.

RAZLOGI ZA ZAČETEK UŽIVANJA DROG PRI MLADIH SO NAJVEČKRAT NASLEDNJI:

- radovednost,
 - želja po vznemirjenju in ugodju,
 - pomanjkanje prijetnih doživetij,
 - želja po sprejetosti v družbo ali po potrjevanju pred vrstniki,
 - iskanje spodbude za pogum ali za večjo družabnost,
 - poskus odpravljanja čustvene napetosti, potrnosti in tesnobe,
 - težnja po sprotitvi, brezbriznosti ali pomirjenju,
 - izogibanje neprijetni ali boleči stvarnosti.
- Pri mnogih mladostnikih pa gre za več razlogov hkrati.

ZAKAJ SO DROGE TAKO PRIVLAČNE RAVNO MLADOSTNIKOM?

Mladostništvo je obdobje, ki nosi s seboj mnoge značilnosti. Prav te naravne razvojne potrebe mladostnika, ki so na eni strani spodbuda njegovemu odrasčanju, pa so lahko tudi šibke točke, na katere se ujame. Te značilnosti so:

- potreba po samopotrditvi in samostojnosti,
- želja po povzemanju vedenja in navad odraslih,
- težnja po kljubovanju odraslim in avtoriteti,
- privlačnost tveganja in vsega novega,
- nihanje razpoloženja s pogostimi potrnostmi in tesnobo,
- negotovost vase,
- odvisnost od mnenja vrstnikov,
- želja po širjenju doživetij,
- sprejemljivost za simbole, drznosti in pogum,

KAKO LAHKO POMAGAMO MLADOSTNIKU, KI IMA PROBLEME Z DROGO?

Kaj lahko storijo starši?

Zelo pomembno je, da mu starši, ne glede na svoja čustva strahu, zaskrbljenosti, jeze in razočaranja, pokažejo pripravljenost za pomoč in razumevanje. Omogočijo naj mu pogovor, v katerem trezno in brez olupšav sam uvidi škodljivost in nesmiselnost svoje-ga ravnanja. Pri vsem tem se morajo izogibati:

- obtožb, očitkov, iskanja krivde pri njem in njegovih prijateljih,
- mučnih čustvenih reakcij, samopomilovanja in samoobtoževanja,
- groženj s kaznijo in policijo,
- zaslíševanja o virih droge, ceni in posrednikih,
- nesmiselnih prepovedi, prikrajševanj in razglaševanj njegovih težav,
- zmanjševanju in prikrievanju problema.

Pri tem morajo pokazati jasna, trdna lastna stališča do zlorabe drog, ustrezno poznavanje problema, sposobnost za stvarno oceno dejanskih okoliščin, ki so do zlorabe pripeljale in možnosti, da ostale težave rešijo na ustrezen način. Pri tem naj se ne izogibajo pogovora o svoji skrbi in strahu, a brez dramtiziranja in scen. Povejo naj mu, koliko jim pomeni in mu zagotovijo svojo pripravljenost za pomoč pri odpravljanju težav, ki jih je uživanje droge povzročilo.

Veliko lahko pomagajo tudi vrstniki s tem, da mu pomagajo, da se vključi v njihovo družbo, ga vabijo na dejavnosti, ki jih je imel včasih rad, se z njim skupaj sprostitjo in zabavajo brez droge; tudi brez alkohola itd.

Veliko lahko pripomorejo tudi vzgojitelji in pedagogi.

- nezadovoljstvo s seboj in stvarnostjo,
- slabša sposobnost za odgovditev ugodja,
- nestrpnost in neučakanost.

KATERE DROGE MLADI NAJPOGOSTEJE ZLORABLJAJO?

Alkohol je sredstvo, ki ima vse značilnosti in nevarnosti droge. Mladi se opijajo večinoma v družbi, ob vseh priložnostih, zlasti družabnih. Alkohol rahlja zavore, zato povečuje zgovornost, vpliva na razpoloženje, sproži lahko nesmiselno in nenadzorovano vedenje. Poveča se možnost različnih nezgod, poškodb in nesreč, ker je pri pivcu motena presoja, ima motnje vida in ravnotežja ter počasnejše reflekse. Škoduje praktično vsem organom: vpliva na delovanje možganov, jeter, ledvic, prebavil. Mladi, ki se pogosto in pretirano opijajo, imajo težave doma, v šoli in v širšem okolju. Alkohol je velikokrat tudi vzrok prestopništva, nasilnega vedenja in samopoškodbenih dejanj.

Nikotin. Kajenje je navada, ki je še posebno privlačna tistim, ki želijo ustvariti vtis zrelosti in odraslosti. Škodljiv vpliv na dihalne organe, srce, prebavila in vegetativno živčevje je še toliko večji, kolikor mlajši so kadilci in kolikor intenzivna postane ta njihova navada. Pogosti bronhitis, pomanjkanje teka, utrudljivost, hitro utrujanje srca so težave, ki so mladim kadilcem najbolj pogosto znane.

Halucinogeni so različna sredstva, katerih najbolj izraziti učinek so spremembe zaznav. So sintetični, kemično proizvedeni v laboratorijih kot tablete raznih oblik in barv (LSD, PCP...) ali pa pridelani iz različnih eksotičnih rastlin. Povzročajo halucinacije, spremembe v doživljanju časa in prostora in vzneseno občutje neskončnega spoznanja. Možen je razvoj duševne odvisnosti, raziskujejo pa tudi verjeten škodljivi vpliv na dedno snov.

Različna zdravila proti bolečinam, pomirjevala, uspavala, poživila in antiparkinsoniki imajo v odmerkih, višjih od zdravniško predpisanih, lahko zelo intenzivne učinke na počutje, razpoloženje in čustvovanje, bodisi v smislu sprostitve, pomiritve ali pretirane aktivnosti. Še posebno nevarne so kombinacije različnih tablet ali mešanje zdravil z alkoholom. Prekoračitev odmerka pa lahko ogrozi življenje uživalca.

Heroin, opijati in morfij so droge, po različnih kemičnih postopkih pridelane iz maka; imajo zelo močan učinek na telo in duševnost uživalca. Bel prah ali raztopljene tablete si večinoma vbrizgavajo v žilo, mogoče pa ga je tudi vdihavati ali kaditi. Do razvoja telesne in duševne odvisnosti lahko pride že po nekajkratnem uživanju. Škodljive posledice po dolgotrajnem uživanju se kažejo s splošnim poslabšanim telesnim stanjem in osebnostnimi spremembami, ki so značilne po tem, da misel na drogo in prizadevanja za njeno nabavo izrinejo vse druge interese in vrednote. Zdravstveni zapleti, ki so povezani z vbrizgavanjem droge v žilo, se kažejo kot vnetja na mestih vbodov, zastupitev krvi, prenos virusa AIDS. Možen je smrtni izid po vbrizganju prevelikega odmerka mamila.

Kokain je droga, ki poveča živahnost in energijo, povzroča evforijo in poveča splošno aktivnost. Bel prah je mogoče vdihavati, ga raztopljene-ga injicirati v žilo ali kaditi. Uživanje kokaina je zaradi njegovega močnega učinka na srce in ožilje lahko tudi smrtno nevarno. Pogosta zloraba kokaina hudo izčrpava uživalca, tako da je često potreben zdravniške pomoči.

KAJ OPOZARJA NA MOŽNOST ZLORABE DROG PRI MLADOSTNIKU?

Domači in ostali, ki živijo z mladostnikom, naj na možnost, da ta sega po drogah, pomislijo, kadar:

- iz domače lekarne izginjajo zdravila,
- se znajdejo med mladostnikovimi stvarmi tablete, praški, ampule, stekleničke neznanega porekla,
- veje iz mladostnikovih oblačil duh po kemičnih sredstvih,
- zaznajo duh po zažgani vrvi ali aromatičnem tobaku v prostorih,
- mladostnik vztraja pri nošnji sončnih očal in dolgih rokavov v za to neprimernih okoliščinah (morda želi skriti ozke zenice ali sledi vbodov na rokah),
- opazijo sledi krvi na rokavih, kosme vate, injekcijske igle ali brizgalke,
- si mladostnik pogosto izposoja denar ali začneta od doma izginjati denar in nakit.

PREPREČEVANJE ZLORABE DROG PRI MLADIH

Možnost preprečevanja zlorabe drog ima vsak posameznik, družina, šola in širša skupnost. Prav bi bilo, da bi bila vsa ta prizadevanja usklajena in povezana med seboj. Glavne točke, na katerih temelji preprečevanje tega pojava, so:

- znanje, prosvetljenost in ustrezna poučenost o drogah,
- primerna stališča, odnos in osveščenost v zvezi s problematiko drog,
- alternative-možnosti, da otroci in mladi na zdrav in sprejemljiv ter privlačen način izpolnjujejo svoje težnje in razvojne potrebe.

NEKAJ O MARIHUANI

Ta droga je pri nas, v Prekmurju, najbolj razširjena, zato je prav, da spregovorimo o njej.

Marihuana je droga, ki jo predelujejo iz konoplje Cannabis sativa, ki uspeva tudi pri nas. Posušeno listje in cvetje je mogoče kaditi v cigareti, kjer je pomešano z navadnim tobakom, ali v pipi.

Takojšnje nevarnosti ob uživanju marihuane so: upočasnitev refleksov, otežene spominske funkcije in zbranost, zato je šofer, uživalec marihuane, na cesti skrajno nevaren sebi in drugim udeležencem v prometu.

Dolgoročne posledice uživanja marihuane so: škode na možganih, poškodbe na delovanju pljuč, srca, imunskega sistema, reproduktivnega sistema (možnost neplodnosti), pojavijo se psihološke motnje, motnje v osebnostnem razvoju itd. Kljub temu mnogi mladi zagovarjajo uživanje marihuane z eno takihle trditev: »Tudi moji prijatelji jo uživajo; pravijo, da je manj nevarna kot alkohol – ali ne?; pomaga mi, da odrinem probleme; brez težav pridem do nje ...«

Moraliziranje, pridiganje in etiketiranje tako pri marihuani kot tudi pri drugih prepovedanih substancah nima smisla. Vsak si izbere pot, na kateri lahko izpolni svoja pričakovanja. Eni upoštevajo posledice, drugi ne. Eni živijo za uro, dve ... noč, drugi gledajo svoje življenje širše.

Vsem skupaj srečno pot.

Andreja, Aleš

Z OBČINSKEGA PARLAMENTA NA OŠ BAKOVCI

V današnjem svetu je veliko aktualnih tem, ki s svojo vsebino zadovoljijo ali pretresejo svetovno javnost. O eni izmed najaktualnejših tem z naslovom, da bi zmogel reči: »Ne, hvala!« drog, alkoholu in cigaretam pa smo mladi razpravljali, izražali svoja mnenja na otroškem občinskem parlamentu v Bakovcih. Razen učencev so bili prisotni seveda učitelji, župani, gost parlamenta dr. Petrovič in ljudje, ki delajo z mladimi.

Na začetku srečanja so nas gostitelji prijetno presenetili z rezino raffaello. Vsi smo jo hoteli pojediti, potem pa je prišlo povelje: »Rezine raffaello ne jejte!«

Šele tedaj se nam je posvetilo, da je rezina predstavljala drogo, alkohol, cigareto, zato smo sladko skušnjava spravili v žep in verjemite mi, da je bilo težko reči: »Ne, hvala!«. Na sladkarijo smo pozabili šele, ko so nam razdelili delo po skupinah. Na lističu so bile zapisane misli, ko so: droge da, alkohol ne, cigarete da itd. Tu smo lahko izražali svoje misli. Vsaka skupina je po končanem delu poročala. Pri vsaki misli se je kazalo nezadovoljstvo ob prisotnosti skušnjav v današnjem svetu. V spomin se mi je vtisnil odgovor na misel, droge da, ki se je glasil: »Z drogo si torej frajer in tisti, ki droge ne uživa je zate zguba in mehkužec.« Misliš si: »Oh, droga je super stvar, joj kako sem cool!« Skupina z drugačnim odgovorom pa je zabrusila: »Z drogo si zguba, nihče, si v resnici brez prijateljev!« Po skupinskem delu smo predstavniki posameznih šol prebrali zapise ali pa svoja stališča izrazili kar brez zapiskov. Iz vsega povedanega je bilo najbolj očitno

to, da mladi radi posnemamo starejše.

V veliki meri so to starši, zato je bilo kritiziranje odraslih prisotno skoraj povsod. V šoli in seveda tudi doma nam govorijo, naj se izogibamo drog, alkohola in cigaret, po drugi strani pa v reklamnih sporočilih ponujajo cigarete in alkohol. Podoben primer najdemo tudi v gostiščih, kjer z napisom »Mladoletnikom ne točimo alkoholnih pijač« impresionirajo le inšpekcijsko. Med drugim je bilo tudi veliko govora o tem, da bi zgradili športne objekte ali pa bi bile šolske telovadnice odprte ob koncu tedna, kjer bi se mladi športno udejstvovali. Nekdo pa je dodal še to, da bi v soboški park namestili varnostnike, kajti vsi vemo, da je ravno ta park pogostokrat gnezdo prekupčevalcev.

Dr. Petrovič nam je podal nekaj smernic za zdravo življenje, nato pa nam je dal možnost, da smo izkoristili svojo radovednost. Predstavnica neke šole je vprašala: »Jaz droge nočem, kaj pa naj storim, če mi jo v družbi kdo zmeša v pijačo. Ali je ta snov potem opazna?« Sledil je grozeči odgovor: »Ne, tega se ne da opaziti, drogo enostavno spiješ in čez čas si že v nebesih, toda šele pozneje se pojavi pekel in propad življenja.«

Če nadaljuješ z jemanjem droge, te še zelo mladega vodi v smrt. Prav take zasvojenosti se vsi bojimo.

Izraženih je bilo še več misli. Te pa so se mi najbolj vtisnile v spomin.

Simona Gomboc
OŠ Fokovci

OTROŠKI PARLAMENT NA OŠ V FOKOVCIH

1. decembra 1995 smo na naši šoli organizirali šolski otroški parlament, na katerem smo razpravljali o tem,

kako bi zmogli cigaretam, alkoholu in drogam reči: »Ne, hvala!« Udeležili so se ga tudi nekateri člani Sveta zavoda, člani Sveta staršev ter župan naše občine gospod Franc Cipot.

Na začetku je predsednica šolske skupnosti Simona Gomboc pozdravila prisotne in nas seznanila z dnevnim redom parlamenta, katerega smo pozneje obogatili s kulturnim programom. Po končanem programu so sledila poročila predstavnikov posameznih razredov, ki so izražali svoja mnenja o različnih temah, o katerih so se pogovarjali pri razredni uri. Vsi so pokazali, da so odločni nasprotniki zgoraj navedenih skušnjav. Nas mlade zelo moti, da odrasli kadijo ali pa si na kakršenkoli drug način uničujejo življenje upričo družine. Predvsem osmošolci smo izrazili strah pred vstopom v srednje šole, kajti tam je nevarnost srečanja z drogo še večja. Poročila učencev so bila zelo izčrpna. Razredniki in učenci so vložili veliko truda. Oglasili so se tudi drugi prisotni, župan, gospod Franc Cipot, za njim pa še predstavnik Sveta staršev gospod Janez Škalič. Oba sta kot starša pripovedovala o izkušnjah iz usakdanjega življenja. Po udarila sta, da se starši morajo bolj posvečati otrokom in prisluhniti njihovim težavam.

V razpravo sta se vključili še učenki osmega razreda in dodali spoznanja, do katerih so prišli na naravoslovnem dnevu, in sicer, da je s problemom narkomanije povezana bolezen sodobnega časa – AIDS. Parlament je svoje zasedanje sklenil s prošnjo, da bi vsak posameznik zbral toliko moči, da bi cigaretam, alkoholu in drogi zmogel reči: »Ne, hvala!«

Simona Gomboc in Jasmina Malčić
OŠ Fokovci

V zadnjih letih smo v naši občini storili precej na področju varovanja okolja: uvedli smo obvezno odvažanje smeti od vsakega gospodinjstva, ampak žal le v ravniškem predelu, aprila so potekale čistilne akcije, zavoženo (delno sanirano) je bilo divje odlagališče pri Mlajtincih, organizirani so bili odvozi večjih količin odpadkov, predvsem starega železa in še bi lahko naštevati.

Vse lepo in prav, ampak vse spet ni tako rožnato.

Nekateri še vedno nimajo kontejnerjev za smeti. Ko je bil sprejet občinski (takrat je bila še občina Murska Sobota) odlok, da mora imeti vsako gospodinjstvo svoj kontejner za odpadke, so ga nekateri upoštevali in vzeli, drugi pa so se jim smejali, češ da te sploh ne morejo prisiliti, da bi plačeval odvoz. Drugi so spet govorili, da vse odpadke skurijo in da zato ne rabijo kontejnerja. Pozabljajo pa na to, da s tem, ko kurijo vsemogoče stvari (še posebej avtomobilske gume), naredijo več škode, kot če bi jo odvrgli. Ampak ljudje! A je tistih nekaj sto SIT, ki jih mesečno plačate za odvoz odpadkov res tako veliko v primerjavi z dejstvom, da če se bo tako nadaljevalo, bodo vaši pravnuki ali pa njihovi potomci doživeli konec sveta? Ja, že vem, nekateri bodo rekli, da tako majhno območje, kot je naša občina, ne more vplivati na položaj v svetovnem merilu. To je po eni strani res. Ampak ne pozabite na geslo: »Misli globalno, deluj lokalno!«

Pa še ena stvar. Ali ni lepše tudi za oko, če je vse lepo čisto in urejeno?

Ste kje v Avstriji videli v jarku škatto od škropiva? Verjetno ne.

Pa če se sedaj malo obrnemo stran od odpadkov. Ste v Avstriji videli gnoj oziroma blato na cesti? Tudi ne.

Pa pogledajte pri nas. Včasih nemogoče. Kaj mislite, da v Avstriji ne razvažajo gnoja?

Seveda ga. Ampak tam si kmet vzame čas in očisti blato z gum. Nasploh bi se morali pri nas začeti zavedati, da je urejenost tudi stvar kulture, ne samo ekologije. Posebni odpadki so še posebej nevarni za okolje. To so baterije, odpadna olja, razne kemikalije... Po mojem bi bilo treba te odpadke ločiti od drugih. Se pravi, da bi imeli poseben »koš«, ki bi ga praznili le nekajkrat na leto. Teh odpadkov tudi ne bi smeli odlagati na skupnem odlagališču blizu Puconec. Odpadki bi morali biti ločeni od zemlje, tako, da ne bi mogli priti v podtalnico. Če povzamem: občina mora sprejeti odlok o ravnanju z odpadki, ki bo zavezujoč za slehernega posameznika, ki živi v tej sredini, in bo ob nespoštovanju tega primerno materialno kaznovan oziroma kazensko odgovoren. Le tako lahko vzpostavimo red na tem področju.

Zeleni pozdrav!

Marko Horvat

Sedanji Državni zbor sestavlja 90 poslancev, ki so bili izvoljeni na prvih demokratičnih volitvah v državi Sloveniji. Prekmurskih poslancev je pet v 5 poslanskih klubih, menim pa, da upravičeno dodamo še Ferija Horvata, ki ga po izvoru in zaslugah moramo šteti med prekmurske poslance. In z gotovostjo lahko trdim, da je sodelovanje med prekmurskimi poslanci zelo dobro, brez ozira na strankarsko, politično, lokalno ali katerokoli drugo pripadnost.

Glede na dogajanja v zadnjem obdobju, posebej na očitke z različnih koncev glede aktivnosti, obnašanja, zaslug, na drugi strana pa žalitve, zasmehovanja in podobnega, smatram za potrebno, da informiram občane občine Moravske Toplice oz. bralce glasila LIPNICA o nekaterih svojih pogledih in dosežkih. Upam, da bodo moji kolegi storili enako ali na podoben način.

Delo poslanca v Državnem zboru sem prevzel brez izkušenj in poznavanja politične garniture države Slovenije. Približno leto dni mi je to dejstvo dejansko povzročalo težave, saj sem moral spoznati osebnosti, ki delujejo in odločajo na najvišjem državnem nivoju. Danes lahko trdim, da sem spoznal sistem dela ter ljudi in lahko brez težav opravljam svoje poslanstvo.

Ocenjujem, da pretirani nastopi, nesmiselni napadi na kolege iz drugih poslanskih skupin, na predstavnike vlade in vse ostale niso učinkoviti in ne prinašajo koristi ne posameznikom niti okolju, katerega zastopamo. Začasno sicer prinašajo popularnost, dolgoročno pa le škodo. Žal ugotavljam, da se v medijih ravno najbolj prikazujejo tovrstni nastopi, ki bi morda prej sodili v cirkuško areno, na gostilniški prepir ali kam drugam. Premalo se prikažejo zasluge in nastopi tistih poslancev, ki jemljejo svoje delo resno.

Glavno delovno mesto poslanca je dvorana Državnega zbora. Približno enako ali nekaj več delovnega časa pa preživimo v pisarnah Državnega zbora, v poslanskih pisarnah, na ministrstvih in drugih službah državne uprave in na vseh nivojih lokalnih skupnosti, kamor nas povabijo. Osebnost nistem v zadnjih treh letih odklonil nobene takega sestanka, če mi je le čas dopuščal.

Kot rezultat dela so naše zasluge v sooblikovanju državne zakonodaje, kamor sodi tudi delitev denarja, posredovanje vseh interesov iz okolja, katerega predstavljamo in mnoge stvari, katere bom skušal na svojem primeru prikazati.

Sama občina Moravske Toplice je na ta način pridobila v letu 1995 okrog 500 000 DEM in to je moja osebna zasluga.

Z ozirom na reorganizacijo občin je osnovna šola Bogojina izpadla iz sofinanciranja telovadnice oziroma nakupa opreme za telovadnico. Novoustanovljena občina ni predvidela potrebnih sredstev, finančno tega zalogaja tudi ne bi zmogla, nabiralne akcije in prispevki staršev pa tudi niso več uspešni. Ob pravočasnem in nekajkratnem posredovanju na Ministrstvu za šolstvo in sport sem za to lokacijo pridobil sredstva v višini slabih 24 mio SIT. Če se to ne bi zgodilo v letu 1995, se pozneje ne bi nikoli več. Škoda, da ob otvoritvi telovadnice tega, razen župana, ni upal nihče glasno izjaviti.

Mladinski domovi, kakršni so Mladinski dom pri evangeličanski verski občini v Moravskih To-

plicah, se običajno ne financirajo iz državnega proračuna. S pomočjo nekaterih poslancev sem uspel zagotoviti, da je sofinanciranje pri gradnji tega doma postalo proračunska postavka. Ni veliko, je pa v vrednosti petih povprečnih osebnih avtomobilov.

Društvo vinogradnikov z veliko prostovoljnega dela že nekaj let gradi Dom vinogradnikov v Ivanovcih. Tempo izgradnje na prostovoljni osnovi je zelo počasen. Sredstva, pridobljena z mojo pomočjo iz postavke Ministrstva za kmetijstvo, so pospešila dograditev centra, kar bi v nasprotnem primeru trajalo deset ali več let.

Ker pa je moja dolžnost skrbeti za celo voblastno območje in širše, moram spomniti javnost, da sem na že prej omenjeni način pridobil za Semonarstvo Hodoš okrog 500 000 DEM, kar bo omogočilo preživetje in posodobitev centra, ki je pomemben za ta del Goriškega in za celo Prekmurje.

V proračunu 1995 so se z mojo aktivnostjo povečale infrastrukturne postavke na cesti proti Mačkovcem, na novo odprta postavka v Gornjih Petrovcih, desetkrat se je povečala postavka za Cankovo in še nekatere manjše lokacije. Omenjeni povečani cestni delež znaša okrog 800 000 DEM.

Mogoče ni odveč poudariti, da če bi bil v kateri drugi stranki, kar mi nekateri očitalo, ne bi dosegel na ta način prav ničesar.

Na področju kmetijstva smo tudi z mojo pomočjo spremenili kriterije za stipendiranje kmečkih otrok. Dovoljujem si tudi domisljati, da je cena pšenice v letih 1994 in 1995 tudi moja zasluga, da bi mnogi kmetje namesto vračanja zemljišč v naravi ob denacionalizaciji prejeli deleže ali papirje namesto zemlje, da smo v proračunskem memorandumu uspeli zagotoviti 100 % pokrivanje kmetove cene mleka (v nasprotnem primeru samo 80 %), da so dobile Hranilno-kreditne službe vrnjeno svoje združno premoženje in da sem Primorski zakon, ki govori o oprostitvi trošarine na vino spremenil tako, da so te oprostitve deležni tudi vsi vinogradniki v vzhodni Sloveniji, ki jih je prizadela toča.

Verjetno ni odveč dodati, da poslanci ne odločamo o politiki cen kmetijskih pridelkov, o vovznih dajatvah, o pravilih igre izvajanja kmetijske politike ipd.

Kar nekaj nadpovprečno nadarjenih Prekmurcev je z mojo pomočjo potrkalo na prava vrata za stipendije doma ali v tujini in da so mnoge institucije ali privatne firme pridobile dokumentacijo za nekatere stvari nekaj mesecev prej kot bi sicer.

Razni krediti za ekološke objekte, katerih je vedno premalo, so se zgodili v tem ali naslednjem letu; brez mojega posredovanja bi se tudi, ampak leto ali dve pozneje.

Geza Džuban

poslanec DZ RS

Informativni list *Lipnica* izdaja občina Moravske Toplice, zanjo odgovarja Franc Cipot, župan • uredil: Ludvik Sočić • fotografiji: Jože Pojbič • grafična priprava: Atelje Antolin • tisk: Tiskarna Klar, februar 1996.
Lipnica ni naprodaj - vsako gospodinjstvo v občini jo dobi brezplačno.